

JAAAR- REKENING 2015

Jaarrekening 2015

**Stichting Jeroen Bosch Ziekenhuis
's-Hertogenbosch**

INHOUDSOPGAVE

Pagina

6.1 Jaarrekening

6.1.1	Balans per 31 december 2015	7
6.1.2	Resultatenrekening over 2015	9
6.1.3	Kasstroomoverzicht over 2015	11
6.1.4	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	13
6.1.5	Toelichting op de balans per 31 december 2015	23
6.1.6	Mutatieoverzicht materiële vaste activa	37
6.1.7	Mutatieoverzicht financiële vaste activa	39
6.1.8	Overzicht langlopende schulden aan banken ultimo 2015	40
6.1.9	Toelichting op de resultatenrekening over 2015	41
6.1.10	Ondertekening door bestuurders en toezichthouders	49

6.2 Overige gegevens

6.2.1	Vaststelling en goedkeuring jaarrekening	53
6.2.2	Statutaire regeling resultaatbestemming	53
6.2.3	Resultaatbestemming	53
6.2.4	Gebeurtenissen na balansdatum	53
6.2.5	Nevenvestigingen	53
6.2.6	Controleverklaring	53

6.1 Jaarrekening

6. JAARREKENING

6.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2015
(na resultaatsbestemming)

	<u>Ref.</u>	<u>31-dec-2015</u>	<u>31-dec-2014</u>
		€	€
ACTIVA			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	1	394.151	525.533
Materiële vaste activa	2	352.308.007	355.575.972
Financiële vaste activa	3	25.048.652	5.945.513
Totaal vaste activa		<u>377.750.810</u>	<u>362.047.018</u>
Vlottende activa			
Vorderingen uit hoofde van bekostiging	4	5.580.560	1.861.607
Debiteuren en overige vorderingen	5	129.861.436	101.178.360
Liquide middelen	6	21.317.096	50.903.503
Totaal vlottende activa		<u>156.759.092</u>	<u>153.943.470</u>
Totaal activa		<u><u>534.509.902</u></u>	<u><u>515.990.488</u></u>

	<u>Ref.</u>	<u>31-dec-2015</u>	<u>31-dec-2014</u>
		€	€
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Kapitaal		800.463	800.463
Bestemmingsreserves		14.315.956	14.220.281
Bestemmingsfondsen		0	61.559.194
Algemene en overige reserves		81.894.217	6.715.690
Totaal eigen vermogen	7	<u>97.010.636</u>	<u>83.295.628</u>
Voorzieningen	8	12.166.718	11.718.431
Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	9	332.318.981	324.882.249
Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)			
Onderhanden werk uit hoofde van DBC'S / DBC-zorgproducten	10	3.786.232	4.722.306
Overige kortlopende schulden	11	89.227.335	91.371.874
Totaal passiva		<u><u>534.509.902</u></u>	<u><u>515.990.488</u></u>

6.1.2 RESULTATENREKENING OVER 2015

	<u>Ref.</u>	<u>2015</u> €	<u>2014</u> €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Opbrengsten zorgprestaties	12	363.778.931	307.629.751
Subsidies	13	17.564.000	16.588.780
Overige bedrijfsopbrengsten	14	<u>16.255.633</u>	<u>16.802.246</u>
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>397.598.564</u>	<u>341.020.777</u>
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten	15	179.185.517	176.676.391
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	16	25.293.182	27.036.750
Honorariumkosten vrijgevestigd medisch specialisten	17	55.181.903	0
Overige bedrijfskosten	18	<u>107.261.942</u>	<u>108.621.275</u>
Som der bedrijfslasten		<u>366.922.544</u>	<u>312.334.416</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		30.676.020	28.686.361
Financiële baten en lasten	19	<u>-17.056.687</u>	<u>-17.830.515</u>
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING		<u>13.619.333</u>	<u>10.855.846</u>
RESULTAAT BOEKJAAR		<u><u>13.619.333</u></u>	<u><u>10.855.846</u></u>
RESULTAATBESTEMMING:			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		<u>€</u>	<u>€</u>
Toevoeging/(onttrekking):			
Bestemmingsfonds aanvaardbare kosten		0	10.836.474
Algemene reserve		<u>13.619.333</u>	<u>19.372</u>
		<u><u>13.619.333</u></u>	<u><u>10.855.846</u></u>

6.1.3 KASSTROOMOVERZICHT

	2015		2014	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Bedrijfsresultaat		30.676.020		28.686.361
Aanpassingen voor :				
- afschrijvingen	30.507.699		27.036.750	
- mutaties voorzieningen	448.287		-86.168	
- waardeverandering financieel vast actief	<u>-54.235</u>		<u>-22.891</u>	
		30.901.751		26.927.691
Veranderingen in vlottende middelen:				
- mutatie onderhanden werk DBC's / DBC-zorgproducten	-936.074		1.204.967	
- debiteuren en overige vorderingen	-28.683.076		7.879.578	
- vorderingen/schulden uit hoofde van bekostiging	-3.718.953		1.856.860	
- kortlopende schulden (excl. schulden aan banken)	<u>-3.748.160</u>		<u>-10.422.300</u>	
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		-37.086.263		519.105
Ontvangen interest	306.837		107.104	
Betaalde interest	<u>-17.529.516</u>		<u>-17.835.655</u>	
		-17.222.679		-17.728.551
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		<u>7.268.829</u>		<u>38.404.606</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investeringen materiële vaste activa	-26.992.607		-11.976.612	
Overige mutaties financiële vaste activa	<u>1.267.200</u>		<u>30.000</u>	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		-25.725.407		-11.946.612
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Aflossing langlopende schulden	-11.129.829		-11.362.330	
Mutatie aflossingsverplichting	<u>0</u>		<u>232.500</u>	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		<u>-11.129.829</u>		<u>-11.129.830</u>
Mutatie geldmiddelen		<u><u>-29.586.407</u></u>		<u><u>15.328.164</u></u>
Mutatie liquide middelen				
Stand geldmiddelen per 1 januari		50.903.503		
Stand geldmiddelen per 31 december		<u>21.317.096</u>		
Mutatie		<u><u>-29.586.407</u></u>		

Er is gebruikt gemaakt van de indirecte methode.

6.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

6.1.4.1 Algemeen

Algemene gegevens

Het Jeroen Bosch Ziekenhuis (JBZ) is gevestigd aan de Henri Dunantstraat 1 te 's-Hertogenbosch en heeft als belangrijkste activiteiten:

Het als geïntegreerd medisch specialistisch bedrijf voorzien in de behoeften aan onderzoek, behandeling, verpleging en verzorging van personen, die om enigerlei reden medische, verpleegkundige of verloskundige bijstand, danwel enige andere daarmee verband houdende hulp behoeven, en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de meest ruime zin.

Het verzorgen van opleidingen in de gezondheidszorg voor zowel medische specialisten als ook verpleegkundig, paramedische en andere medische beroepen.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi, de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 655 Zorginstellingen (inclusief wijzigingen) en Titel 9 Boek 2 BW.

Continuïteitsveronderstelling

Het management van het JBZ heeft de continuïteit beoordeeld aan de hand van het eigen vermogen dat per 31 december 2015 € 97.010.636 bedraagt (31 december 2014: € 83.295.628), het behaalde resultaat 2015 ad € 13.619.333 (2014: 10.855.846), de begrote resultaten volgens de (meerjaren)begroting (2016: € 3,5 miljoen, 2017: € 3,5 miljoen), de liquiditeitspositie ultimo 2015 (current ratio 31 december 2015: 1,69, 31 december 2014: 1,60) en de solvabiliteitsratio ultimo december 2015 ad 18,2% (31 december 2014: 16,1%) en heeft dientengevolge de jaarrekening opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijking met voorgaand boekjaar

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar, met uitzondering van het volgende:

Derivaten

Het JBZ heeft er voor gekozen om de marktwaarde van de overgesloten derivaten vanaf 2015 in de balans te presenteren. Deze verwerkingwijze, overeenkomstig kostprijs hedge accounting, maakt zichtbaar hoe de marktwaarde van het derivaat zich gedurende de resterende looptijd van het derivaat ontwikkelt. Zoals de verslaggevingsregels toelaten wordt deze mutatie in de balans verwerkt en raakt het de exploitatie niet. Het betreft een bedrag van € 22 miljoen. De vergelijkende cijfers zijn hiervoor niet aangepast. De impact op de balans per 31-12-2014 bedraagt € 25,2 miljoen.

Stelselwijziging eigen vermogen

De presentatie van het eigen vermogen in de balans is met inbegrip van de vergelijkende cijfers, aangepast aan het gewijzigde model van de Richtlijn 655 Zorginstellingen. Naar onze mening geeft de nieuwe presentatie beter inzicht in de herkomst en aard van de opbrengsten.

Integrale tarieven

Met ingang van 1 januari 2015 geldt landelijk een integraal tarief voor de te declareren zorgproducten. Dit heeft tot gevolg dat in de omzet van het ziekenhuis voortaan ook de honorariumopbrengsten en in de kosten de honorariumkosten van de vrijgevestigde (Bossche Specialisten Coöporatie) en specialisten in loondienst (van Stichting Ondersteuning Ziekenhuiszorg) zijn verantwoord.

Garantieregeling kapitaallasten

In boekjaar 2015 heeft een schattingswijziging plaatsgevonden ten aanzien van de verwerking van de garantieregeling kapitaallasten. Op basis van de meest recente regelgeving (beleidsregel NZa) en de periode die de Raad van Bestuur nodig acht om maatregelen te nemen om de kapitaallasten aan te passen aan de nieuwe vergoedingssystematiek, is de transitieperiode op 14 jaar bepaald. Tot en met boekjaar 2014 was uitgegaan van een transitieperiode van 4 jaar. Deze schattingswijziging heeft een negatief effect van € 6,5 miljoen op het resultaat 2015. Het negatieve effect op het resultaat 2016 bedraagt € 3,2 miljoen. Dit leidt in de jaren 2017 t/m 2026 tot een positief effect van € 2 miljoen per jaar.

6.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

De reservering van de subsidie uit hoofde van de garantieregeling kapitaallasten voor de jaren 2016 t/m 2026 bedraagt ultimo 2015 circa € 17 miljoen en is in de jaarrekening 2015 in mindering gebracht als vooruitontvangen deel op de vordering inzake de garantieregeling ad € 23 miljoen.

Vergelijkende cijfers

De cijfers voor 2014 zijn waar nodig, behoudens het effect van de overgesloten derivaten, geherrubriceerd om vergelijkbaarheid met 2015 mogelijk te maken.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Groepsmaatschappijen

Op grond van artikel 2:407 lid 1 BW zijn de volgende rechtspersonen niet geconsolideerd:

- Stichting Ondersteuning Ziekenhuiszorg, vestigingsplaats 's-Hertogenbosch

Kernactiviteiten: het bevorderen van de medische zorg en gezondheidszorg, met name het verlenen van materiële steun aan zelfstandige dan wel ondersteunende en (niet) subsidiabele activiteiten, alles in de ruimste zin.

Het resultaat in 2014 bedroeg € 948 negatief en het eigen vermogen per 31 december 2014 bedroeg € 193.068.

- Stichting Trombosedienst 's-Hertogenbosch, vestigingsplaats 's-Hertogenbosch

Kernactiviteiten: het verlenen van diensten ter bevordering van een passende behandeling met bloedstollingsremmende middelen van patiënten woonachtig en/of verblijvende in 's-Hertogenbosch en omstreken, het verlenen van diensten ter preventie of diagnostiek van trombose in het algemeen en het uitvoeren van activiteiten in de ruimste zin des woords in het verlengde van het bovengenoemde.

Het resultaat in 2014 bedroeg € 222.758 positief en het eigen vermogen per 31 december 2014 bedroeg € 242.639.

- Stichting Sport Medisch Centrum, vestigingsplaats 's-Hertogenbosch

Kernactiviteiten: het ondersteunen van de fysieke mogelijkheden van gezonde (top)sporters, recreanten en die mensen die bewegen aangrijpen om hun herstel te bevorderen, het ondersteunen van de mentale krachten die nodig zijn om gedrag te kunnen veranderen wanneer dat wenselijk is en het verleiden van mensen om te gaan bewegen wanneer zij dat nu niet of nauwelijks doen.

Het resultaat in 2014 bedroeg € 48.657 negatief en het eigen vermogen per 31 december 2014 bedroeg € 899.549 negatief.

- JBZ Cleancare B.V., vestigingsplaats 's-Hertogenbosch

Kernactiviteiten: het verlenen van facilitaire diensten en schoonmaakdiensten en het leveren van sanitaire voorzieningen aan het JBZ.

Het resultaat in 2014 bedroeg € 17.361 negatief en het eigen vermogen per 31 december 2014 bedroeg € 60.476 negatief.

- Rubigen B.V., vestigingsplaats 's-Hertogenbosch

Kernactiviteiten: het verwerven van octrooirechten/fabrikantenvergunningen voor het fabriceren van generatoren die strontium in rubidium omzetten en het vermarkten en, in samenwerking met derden, fabriceren van de generatoren.

Het resultaat in 2015 bedroeg € 356 positief en het eigen vermogen per 31 december 2015 bedroeg € 18.206.

Bij alle groepsmaatschappijen heeft het JBZ overheersende zeggenschap.

6.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Verbonden rechtspersonen

Alle groepsmaatschappijen, zoals hierboven vermeld, evenals de deelnemingen toegelicht onder de toelichting op de financiële vaste activa worden aangemerkt als verbonden partij.

De zelfstandige Stichting Vrienden van de Kapel, Stichting Vrienden van het Jeroen Bosch Ziekenhuis en Stichting Health 2 Business Community Jeroen Bosch hebben een niet juridische relatie met het JBZ.

Daarnaast worden Stichting Basis en Stichting Bernbosch aangemerkt als verbonden rechtspersonen.

6.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

Grondslagen WNT

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft de stichting zich gehouden aan de Beleidsregel toepassing WNT en deze als normenkader bij het opmaken van deze jaarrekening gehanteerd.

Activa en passiva

De algemene grondslag voor de waardering van de activa en passiva is de verkrijgingsprijs- of de vervaardigingsprijs. Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen de verkrijgingsprijs danwel de geamortiseerde kostprijs. Toelichtingen op posten in de balans en de resultatenrekening zijn in de jaarrekening genummerd.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de stichting zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Immateriële vaste activa

Onder de immateriële vaste activa zijn opgenomen die activa welke niet stoffelijk van aard zijn en die niet onder de financiële vaste activa zijn gerubriceerd. De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve jaarlijkse afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingstermijnen zijn gebaseerd op de verwachte gebruiksduur van het vaste actief. Op kosten van goodwill die van derden is verkregen wordt 10% per jaar afgeschreven.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa (met uitzondering van de terreinen) worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve jaarlijkse afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen.

De terreinen worden gewaardeerd op actuele waarde. Hiervoor is een herwaarderingsreserve gevormd. De actuele waarde is gebaseerd op een indicatieve taxatie van de waarde per m² op basis van kadastrale oppervlakte door een onafhankelijke taxateur.

Als gevolg van de wijzigende bekostiging van zorgvastgoed is een inschatting gemaakt van de verwachte gebruiksduur en de eventuele restwaarde van de panden. Dit heeft niet geleid tot een aanpassing van de afschrijvingstermijnen.

De afschrijvingstermijnen van materiële vaste activa zijn gebaseerd op de verwachte gebruiksduur van het vast actief.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op bedrijfsterreinen, vaste activa in ontwikkeling en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

- Bedrijfsgebouwen en terreinen: 0% - 2%- 2,5% - 5,25%.
- Machines en installaties : 5%.
- Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting : 10% - 20% - 50%.
- Materiële vaste activa in uitvoering en vooruitbetalingen hierop : 0%.

6.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Groot onderhoud:

Kosten voor periodiek groot onderhoud worden ten laste gebracht van het resultaat op het moment dat deze zich voordoen.

Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij het kunnen uitbrengen van 20% of meer van de stemrechten.

De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Indien sprake is van een duurzame waardevermindering vindt waardering plaats tegen deze lagere waarde; afwaardering vindt plaats ten laste van de resultatenrekening.

De leningen aan niet-geconsolideerde deelnemingen worden opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen. De grondslagen voor overige financiële vaste activa zijn opgenomen onder het kopje Financiële Instrumenten.

Dividenden worden verantwoord in de periode waarin zij betaalbaar worden gesteld. Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende post. Eventuele winsten of verliezen worden verantwoord onder de financiële baten en lasten.

Vaste activa - bijzondere waardeverminderingen

Vaste activa met een lange levensduur worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen met een duurzaam karakter. Dit doet zich voor bij wijzigingen in omstandigheden die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de geschatte contante waarde van de toekomstige netto-kasstroom die het actief naar verwachting zal genereren, of de bij verkoop te realiseren directe opbrengstwaarde indien deze hoger is. Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde (= de hoogste van enerzijds de geschatte contante waarde van de toekomstige kasstromen en anderzijds de directe opbrengstwaarde), worden bijzondere waardeverminderingen verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde.

In 2011 zijn de bekostigingsregels voor zorgvastgoed aangepast. Volledige nacalculatie van kapitaallasten van goedgekeurde investeringen is vervallen door de introductie van prestatiebekostiging. Als gevolg van deze wijziging in de bekostiging is geconcludeerd dat er sprake was van een indicatie voor een mogelijke duurzame waardevermindering. Naar aanleiding hiervan heeft de stichting in 2015 getoetst of de boekwaarde nog kan worden gerealiseerd uit de toekomstige kasstromen. De contante waarde van de kasstromen van het zorgvastgoed is benaderd op het niveau van de kasstroomgenererende eenheden en vergeleken met de boekwaarde van dit vastgoed en de daarmee samenhangende activa. Hiertoe zijn meerdere scenario's doorgerekend:

- afschrijvingstermijn pand 40 of 50 jaar;
- vervangingsinvesteringen van € 40 miljoen of € 80 miljoen gedurende de resterende looptijd;
- kostenstijging 0%, 1% of 1,5%.

Verder is in alle scenario's rekening gehouden met een omzetstijging van 0% en een disconteringsvoet van 5,42%. Aangezien de contante waarde van de toekomstige kasstromen in alle gevallen aanzienlijk hoger lag dan de boekwaarde per 31 december 2015, is er in 2015 geen bijzondere waardevermindering doorgevoerd.

Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten

Het onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten wordt gewaardeerd tegen de opbrengstwaarde of de vervaardigingsprijs, zijnde de afgeleide verkoopwaarde van de reeds bestede verrichtingen. De productie van het onderhanden werk is bepaald door de openstaande verrichtingen te koppelen aan de DBC's / DBC-zorgproducten die ultimo boekjaar openstonden. Op het onderhanden werk worden de voorschotten die ontvangen zijn van verzekeraars in mindering gebracht.

6.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de resultatenrekening gebracht. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van ingeschatte risico's wegens oninbaarheid per balansdatum. De voorziening wordt dynamisch bepaald en statisch getoetst.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Herwaarderingsreserve

Waardevermeerderingen van activa die worden gewaardeerd tegen actuele waarde worden opgenomen in de herwaarderingsreserve indien voor deze activa geen frequente marktnoteringen bestaan. Worden waardeveranderingen van deze activa niet onmiddellijk in het resultaat verwerkt, dan worden waardeveranderingen direct in het eigen vermogen (herwaarderingsreserve) verwerkt. De herwaarderingsreserve wordt gevormd per individueel actief en is niet hoger dan het verschil tussen de boekwaarde op basis van historische kostprijs en de boekwaarde op basis van actuele waarde. Als een actief wordt vervreemd, valt een eventueel aanwezige herwaarderingsreserve met betrekking tot dat actief vrij ten gunste van de overige reserves.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

Voorziening medische aansprakelijkheid

Deze voorziening is gevormd in verband met het eigen risico dat is verbonden aan de verzekering voor medische aansprakelijkheid. De voorziening is gewaardeerd tegen de waarde van de verwachte uitstroom van middelen.

Reorganisatievoorziening

Er is een voorziening gevormd voor de toekomstige verplichtingen uit hoofde van reorganisaties binnen een aantal Resultaat Verantwoordelijke Eenheden (RVE's) enerzijds en aanpassing van de ziekenhuisorganisatiestructuur anderzijds. De voorziening is gewaardeerd tegen de waarde van de verwachte uitstroom van middelen.

Voorziening langdurig zieken

De voorziening langdurig zieken is gebaseerd op de te verwachten financiële effecten van de per balansdatum langdurig zieke medewerkers waarvan verwacht wordt dat ze na twee jaar ziekteverzuim (gedeeltelijk) vanwege hun ziekte uit dienst moeten treden. De te verwachten financiële effecten bestaan uit de loondoorbetaling tijdens ziekte en de te betalen transitievergoeding afkomstig uit de Wet Werk en Zekerheid (WWZ). De voorziening is gewaardeerd tegen de waarde van de verwachte uitstroom van middelen.

Voorziening jubileumverplichtingen

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor de toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd. Rekening is gehouden met een disconteringsvoet van 1,5%.

Voorziening voor herstelkosten

De voorziening voor herstelkosten is een voorziening voor de toekomstige uitgaven ten behoeve van asbestverwijdering in verband met overdracht van het voormalige GZG-pand. De voorziening is gewaardeerd tegen de waarde van de verwachte uitstroom van middelen.

6.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten.

Financiële instrumenten omvatten tevens in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten (derivaten). Deze worden door het JBZ gescheiden van het basiscontract en apart verantwoord indien de economische kenmerken en risico's van het basiscontract en het daarin besloten derivaat niet nauw verwant zijn, indien een apart instrument met dezelfde voorwaarden als het in het contract besloten derivaat aan de definitie van een derivaat zou voldoen en het gecombineerde instrument niet wordt gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de resultatenrekening.

Financiële instrumenten, inclusief de van de basiscontracten gescheiden afgeleide financiële instrumenten, worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de resultatenrekening, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering.

In contracten besloten financiële instrumenten die niet worden gescheiden van het basiscontract, worden verwerkt in overeenstemming met het basiscontract.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Afgeleide financiële instrumenten

Afgeleide instrumenten worden gewaardeerd op kostprijs of lagere marktwaarde, tenzij hedge accounting onder het kostprijs hedge model wordt toegepast.

Indien kostprijs hedge accounting wordt toegepast, vindt eerste waardering plaats tegen reële waarde. Zolang het afgeleide instrument betrekking heeft op afdekking van het specifieke risico van een toekomstige transactie die naar verwachting zal plaatsvinden, vindt geen herwaardering van dit instrument plaats. Zodra de verwachte toekomstige transactie leidt tot verantwoording in de resultatenrekening, wordt de met het afgeleide instrument samenhangende verlies in de resultatenrekening verwerkt. Indien de afgedekte positie van een verwachte toekomstige transactie leidt tot de opname in de balans van een niet-financieel actief of een niet-financiële verplichting past de instelling de kostprijs van dit actief aan met de afdekkingsresultaten die nog niet in de resultatenrekening zijn verwerkt. Een verlies voor het percentage groter dan de omvang van het afgeleide instrument ten opzichte van de afgedekte positie wordt op basis van kostprijs of lagere marktwaarde direct in de resultatenrekening verwerkt.

Indien afgeleide instrumenten aflopen of worden verkocht, worden de afdekkingsrelaties beëindigd. De cumulatieve winst die of het cumulatieve verlies dat tot dat moment nog niet in de resultatenrekening was verwerkt, wordt als overlopende post in de balans opgenomen totdat de afgedekte transacties plaatsvinden. Indien de transacties naar verwachting niet meer plaatsvinden, wordt de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies overgeboekt naar de resultatenrekening.

Het JBZ documenteert de hedgerelaties in specifieke/generieke hedgedocumentatie en toetst periodiek de effectiviteit van de hedgerelaties door vast te stellen dat geen sprake is van overhedgedes. Indien afgeleide instrumenten niet langer voldoen aan de voorwaarden voor 'hedge accounting', aflopen of worden verkocht of wanneer het JBZ niet langer kiest voor hedge accounting wordt hedge accounting beëindigd. De tot dat moment in het vermogen verantwoorde resultaten blijven in het eigen vermogen uitgesteld tot het moment dat de toekomstige transactie plaatsvindt. Indien de transactie naar verwachting niet meer plaatsvindt, worden de in het eigen vermogen uitgestelde cumulatieve hedgeresultaten naar de resultatenrekening gebracht.

Derivaten

Met betrekking tot derivaten past het JBZ kostprijs-hedge-accounting toe. Het JBZ documenteert de hedgerelaties in specifieke hedgedocumentatie en toetst periodiek de effectiviteit van de hedgerelaties. Het effectieve deel van financiële derivaten die zijn toegewezen voor kostprijs-hedge-accounting, wordt tegen kostprijs gewaardeerd. Voor het ineffectieve deel wordt het verschil tussen de kostprijs en de lagere reële waarde in de resultatenrekening verwerkt. Voor de actuele waarde wordt verwezen naar paragraaf 6.1.5.12.

6.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

6.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Verstrekke leningen en overige vorderingen

Verstrekke leningen en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Overige financiële verplichtingen

Financiële verplichtingen worden tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd op basis van de effectieverentemethode.

Schulden

Onder de langlopende schulden worden schulden opgenomen met een resterende looptijd van meer dan een jaar. De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal een jaar. De schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen. De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben, uitgaande van historische kosten. Verliezen worden verantwoord als deze voorzienbaar zijn en baten worden verantwoord als deze gerealiseerd zijn. Baten en lasten uit voorgaande jaren die in dit boekjaar zijn geconstateerd, worden aan dit boekjaar toegerekend.

Specifieke aandachtspunten jaarrekening 2015 medisch specialistische zorg

Inleiding

De landelijke onzekerheden voor instellingen voor medisch specialistische zorg (ziekenhuizen, UMC's en ZBC's) zijn de afgelopen jaren verder verminderd. De resterende in de jaarrekening 2015 van toepassing zijnde (landelijke) aandachtspunten voor het JBZ hebben betrekking op:

1. Afwikkeling rechtmatigheidscontroles MSZ 2014;
2. Rechtmatigheidscontroles MSZ 2015;
3. Toerekening van de contractafspraken met de zorgverzekeraars op schadejaar aan het boekjaar;
4. De afwikkeling van het FB-systeem geldend tot en met 2011;
5. Overgangsregeling kapitaallasten.

Bij de omzetsbepaling van de DBC zorgproducten en overige zorgproducten heeft het JBZ de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling gehanteerd zoals opgenomen in paragraaf 6.1.4 van deze jaarrekening. Hierbij zijn de uitkomsten van het aanvullend omzetonderzoek 2014 meegenomen en is de "Handreiking Rechtmatigheidsonderzoek 2015 Medisch Specialistische Zorg" gevolgd.

Toelichting (landelijke) onzekerheden jaarrekening 2015

De van toepassing zijnde (landelijke) aandachtspunten in de jaarrekening 2015 zijn (inclusief de status hiervan) hierna toegelicht voor het JBZ:

1. Afwikkeling rechtmatigheidscontroles MSZ 2014

Het JBZ heeft over de uitkomsten van het zelfonderzoek 2014 finale overeenstemming bereikt met de zorgverzekeraars. De uitkomsten van de onderhandelingen hierover met de zorgverzekeraars zijn verwerkt in deze jaarrekening en dit heeft niet geleid tot materiële wijzigingen van de in de jaarrekening 2014 opgenomen nuancerings.

2. Rechtmatigheidscontroles MSZ 2015

De NFU, NVZ en ZN hebben in december 2015 een Handreiking Rechtmatigheidsonderzoek MSZ 2015 gepubliceerd. Deze rechtmatigheidscontroles worden beoordeeld door de representerende zorgverzekeraars. Op basis van dit oordeel zullen alle verzekeraars gezamenlijk over de rechtmatigheid van de facturatie 2015 concluderen.

6.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Het JBZ heeft op basis van een risicoanalyse onderzoek verricht naar de risico's. In deze risicoanalyse zijn de uitkomsten van eerder uitgevoerde omzetonderzoeken betrokken, daarnaast is hierbij rekening gehouden met de contractafspraken met zorgverzekeraars.

Het JBZ is bezig met het uitvoeren van de rechtmatigheidscontroles over 2015. De voorlopige uitkomsten zijn betrokken bij het opstellen van deze jaarrekening en het inschatten van de risico's die voortvloeien uit geconstateerde onjuiste registraties en/of declaraties. Het JBZ zal de definitieve rapportage zal vóór 1 juni 2016 aan de representerende zorgverzekeraars aanleveren.

Dit kan naar verwachting van de Raad van Bestuur van het JBZ leiden tot niet-materiële, nagekomen baten of lasten. Waar nodig heeft het JBZ nuanceringen geboekt.

Doelmatigheidscontroles over 2015 zullen door de zorgverzekeraars nog uitgevoerd worden. Het JBZ gaat er van uit dat dit geen financieel effect met terugwerkende kracht heeft. De NZa heeft in het landelijk overleg echter niet bevestigd dat dit een terechte aanname is, dus deze onzekerheid blijft vooralsnog bestaan.

De uit de genoemde werkzaamheden en controles voortvloeiende beste inschatting van het financieel effect op de omzet en daarmee samenhangende posten is verwerkt in deze jaarrekening.

3. Toerekening van de contractafspraken met de zorgverzekeraars op schadejaar aan het boekjaar

Het JBZ heeft met de zorgverzekeraars voor 2015 schadelastafspraken op basis van aanneemsommen en plafondatafspraken gemaakt. Toerekening van de schadelastafspraken aan het boekjaar 2015 heeft plaatsgevonden op basis van een beste schatting van het voortgangpercentage ultimo 2015 in lijn met de Handreiking omzetverantwoording, rekening houdend met de verwachte effecten van het rechtmatigheidsonderzoek. Deze correcties zijn conform de Handreiking omzetverantwoording op de omzet 2015 in mindering gebracht en waar nodig verwerkt in de waardering van het onderhanden werk ultimo 2015.

De uiteindelijke uitkomsten zullen later blijken uit de afrekeningen met zorgverzekeraars. In deze jaarrekening is de beste inschatting van het financieel effect op de omzet en daarmee samenhangende posten verwerkt.

4. Afwikkeling FB tot en met 2011

De NZa heeft met circulaire d.d. 4 juli 2014 de uitgangspunten voor finale afwikkeling FB kenbaar gemaakt zoals deze in overleg met de veldpartijen tot stand zijn gekomen. De koepels ZN, NVZ en NFU hebben een convenant gesloten over de procedure van afwikkeling. Het JBZ heeft de jaren tot en met 2011 definitief afgewikkeld, inclusief de effecten van materiële controles en de aanpassing van het onderhanden werk ultimo 2011.

Over de ultimo 2015 opgenomen post nog in tarieven te verrekenen bedragen in de balans is overeenstemming over de omvang en wijze van afwikkeling bereikt. Het verschil met de ultimo 2014 opgenomen vordering ten bedrage van € 3.718.953 is ten gunste van het resultaat 2015 gebracht.

De NZa heeft de finale afwikkeling van het FB tot en met 2011 inmiddels beoordeeld en hierin geen onregelmatigheden geconstateerd.

5. Overgangsregeling kapitaallasten

Het JBZ heeft op basis van de beleidsregel Garantieregeling kapitaallasten 2013-2016 (BR/CU-2139) en de door de NZa beschikbaar gestelde formulieren berekend op welke suppletie het JBZ recht heeft. In de balans per ultimo 2015 is een bedrag van € 22.866.145 als beste schatting voor de vordering opgenomen. Tevens is in de omzet het verschil verwerkt tussen het vorig jaar ingeschatte bedrag en de geactualiseerde inschatting. Het JBZ heeft de formulieren over de jaren 2013 en 2014 met daarbij een bestuursverklaring ingediend bij de NZa en is nog in afwachting op de definitieve vaststelling door de NZa. Het formulier 2015 zal worden ingediend, zodra de NZa dit beschikbaar stelt.

Conclusie Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur heeft ten behoeve van de bepaling van het resultaat en de financiële positie de best mogelijke schattingen gemaakt op basis van de beschikbare informatie, onder andere met betrekking tot bovenstaande aspecten van de omzetverantwoording. De Raad van Bestuur is van mening dat, met voornoemde toelichting, de jaarrekening het vereiste inzicht geeft in het resultaat en de financiële positie van het JBZ op basis van de ons nu bekende feiten en omstandigheden.

6.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Opbrengsten

De opbrengsten uit dienstverlening worden verantwoord naar rato van de verrichte prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum en in verhouding tot in totaal te verrichten diensten (onder de voorwaarde dat het resultaat betrouwbaar kan worden geschat, dit indien aan de volgende voorwaarden is voldaan: a. het bedrag kan op betrouwbare wijze worden bepaald; b. waarschijnlijke economische voordelen; c. de mate waarin de dienstverlening op de balansdatum is verricht kan op betrouwbare wijze worden bepaald; en d. gemaakte kosten en kosten die nog moeten worden gemaakt kunnen betrouwbaar worden bepaald; als dat niet kan dan opbrengsten slechts verwerken tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening). De met de opbrengsten samenhangende lasten worden toegerekend aan de periode waarin de baten zijn verantwoord. De presentatie van de opbrengsten in de resultatenrekening met inbegrip van de vergelijkende cijfers (waar mogelijk) is aangepast aan de gewijzigde bekostiging van onze instelling (zoals toegelicht in § 6.1.4.3. in deze jaarrekening). Dit wijkt af van het voorgeschreven model van de Richtlijn 655 Gezondheidszorg (versie 2015), maar is in overeenstemming met Ontwerp Richtlijn 655 Gezondheidszorg (versie 2016). Naar onze mening geeft de nieuwe presentatie beter inzicht in de herkomst en aard van de opbrengsten.

Subsidies

Subsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat het JBZ zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. Subsidies ter compensatie van door het JBZ gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de resultatenrekening opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt danwel in de periode waarin de opbrengsten zijn gederfd.

Overige bedrijfsopbrengsten

Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten. Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden verwerkt zodra alle belangrijke rechten en risico's met betrekking tot het eigendom van de goederen zijn overgedragen aan de koper.

Personele kosten

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de resultatenrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers, respectievelijk de belastingautoriteit.

Pensioenen

Het JBZ heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij het JBZ. De verplichtingen, die voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn. Het JBZ betaalt hiervoor premies waarvan de helft door de werkgever wordt betaald en de helft door de werknemer. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat. Per 1 januari 2015 gelden nieuwe regels voor pensioenfondsen. Daarbij behoort ook een nieuwe berekening van de dekkingsgraad. De 'nieuwe' dekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden. Door een gemiddelde te gebruiken, zal de dekkingsgraad nu minder sterk schommelen. In december 2015 bedroeg de dekkingsgraad 97%. Het vereiste niveau van de dekkingsgraad is 127%. Het pensioenfonds verwacht volgens het herstelplan binnen 12 jaar hieraan te kunnen voldoen en voorziet geen noodzaak voor de aangesloten instellingen om extra stortingen te verrichten of om bijzondere premieverhogingen door te voeren. Het JBZ heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Het JBZ heeft daarom de pensioenregeling verwerkt als een toegezegde bijdrageregeling en heeft alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Honorariumkosten vrijgevestigd medisch specialisten

Verantwoording van honorariumkosten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

6.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Huur en leasing

Bij de stichting bestaan leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan het eigendom verbonden zijn, niet bij de stichting ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Leasebetalingen worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de resultatenrekening over de looptijd van het contract.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen van derden en groepsmaatschappijen ontvangen (te ontvangen) en aan derden en groepsmaatschappijen betaalde (te betalen) interest. Tevens is hieronder opgenomen het aandeel van de stichting in het resultaat van de op nettovermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen danwel ontvangen dividenden van deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend en waardeveranderingen van financiële vaste activa en effecten.

6.1.4.4. Grondslagen van kasstromen

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

Betalingen welke voortvloeien uit langlopende leningen worden voor het gedeelte dat betrekking heeft op de rente opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als kasstroom uit financieringsactiviteiten. In deze opstelling is de mutatie van de kortlopende schulden aan de kredietinstellingen begrepen in de mutatie van de liquide middelen.

Kasstromen uit financiële afgeleide instrumenten die worden verantwoord als reëlewaarde-hedges of kasstroomhedges worden in dezelfde categorie ingedeeld als de kasstromen uit de afgedekte balansposten. Kasstromen uit financiële derivaten waarbij hedge accounting niet langer wordt toegepast, worden consistent met de aard van het instrument ingedeeld, vanaf de datum waarop de hedge accounting is beëindigd.

6.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS

ACTIVA

1. Immateriële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-2015</u>	<u>31-dec-2014</u>
	€	€
Kosten van goodwill die van derden is verkregen	394.151	525.533
Totaal immateriële vaste activa	<u>394.151</u>	<u>525.533</u>

Het verloop van de immateriële vaste activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	525.533	656.917
Af: afschrijvingen	131.382	131.384
Boekwaarde per 31 december	<u>394.151</u>	<u>525.533</u>
Aanschafwaarde	1.313.837	1.313.837
Cumulatieve afschrijvingen	919.686	788.304

2. Materiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-2015</u>	<u>31-dec-2014</u>
	€	€
Bedrijfsgebouwen en terreinen	197.576.503	204.289.722
Machines en installaties	93.676.288	101.562.758
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	50.928.876	49.624.113
Materiële vaste activa in uitvoering en vooruitbetalingen hierop	10.126.340	99.379
Totaal materiële vaste activa	<u>352.308.007</u>	<u>355.575.972</u>

Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven :

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	355.575.972	370.453.453
Bij: investeringen	26.992.607	11.976.612
Bij: herwaarderingen	95.675	31.205
Af: afschrijvingen	25.141.728	26.885.298
Af: desinvesteringen	5.214.519	0
Boekwaarde per 31 december	<u>352.308.007</u>	<u>355.575.972</u>
Aanschafwaarde	500.280.762	499.116.754
Cumulatieve herwaarderingen	14.315.956	14.220.281
Cumulatieve afschrijvingen	162.288.711	157.761.063

Toelichting:

Voor een nadere toelichting op de materiële vaste activa wordt verwezen naar het overzicht onder 6.1.6. Het JBZ heeft zich tegenover de bank en het Waarborgfonds voor de Zorgsector verbonden het eerste recht van hypotheek te geven op de nieuwbouw. Daarnaast heeft het JBZ zich tegenover de gemeente 's-Hertogenbosch verbonden hypotheek te geven op de bezoekersparkeergarage en de bijbehorende gronden.

6.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS

ACTIVA

3. Financiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	31-dec-2015	31-dec-2014
	€	€
Deelnemingen	1.301.830	698.168
Overige vorderingen	23.746.822	5.247.345
Totaal financiële vaste activa	<u>25.048.652</u>	<u>5.945.513</u>

	2015	2014
	€	€
Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt :		
Boekwaarde per 1 januari	5.945.513	3.589.978
Bij: deelnemingen	549.427	0
Bij: resultaat deelnemingen	54.235	22.891
Bij: herrubricering	0	2.382.712
Bij: amortisatie marktwaarde derivaten	20.300.631	0
Af: waardemutatie ledenrekening	513.884	0
Af: amortisatie disagio	20.070	20.068
Af: aflossingen	1.267.200	30.000
Boekwaarde per 31 december	<u>25.048.652</u>	<u>5.945.513</u>

Toelichting:	31-dec-2015	31-dec-2014
	€	€
Deelnemingen:		
- JBZ Clean Care B.V.	0	0
- Rubigen B.V.	9.285	9.103
- VIR e-Care Solutions B.V.	33.919	33.919
- Coöperatie Zanob U.A.	600.000	600.000
- Onderlinge Waarborgmaatschappij Centramed B.A.	549.427	0
- Dialysecentrum Ravenstein B.V.	109.199	55.146
	<u>1.301.830</u>	<u>698.168</u>
Overige vorderingen:		
- Lening Zanob	0	875.000
- Lening Stichting Trombosedienst 's-Hertogenbosch e.o.	75.000	75.000
- Kapitaalrekening CV Beheer GZG	680.670	680.670
- Ledenrekening Aansprakelijkheid	53.157	567.041
- Lening Sport Medisch Centrum	75.000	105.000
- Disagio lening	541.852	561.922
- Amortisatie marktwaarde derivaten	20.300.631	0
- Vooruitbetaalde licentiekosten	935.712	1.026.712
- Integratieheffing parkeergarage personeel	1.084.800	1.356.000
	<u>23.746.822</u>	<u>5.247.345</u>

Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:

	Verschaft kapitaal	Kapitaal- belang (in %)	Eigen vermogen	Resultaat
Rechtstreekse kapitaalbelangen >= 20%:				
JBZ Clean Care B.V., 's-Hertogenbosch (2014)	9.180	51	-60.476	-17.361
Rubigen B.V., 's-Hertogenbosch (2015)	9.180	51	18.206	356
Dialysecentrum Ravenstein B.V., Ravenstein (2014)	50.400	28	389.996	193.369
Rechtstreekse kapitaalbelangen <= 20%:				
VIR e-Care Solutions B.V., Arnhem (2014)	33.919	4	429.683	3.142
Onderlinge Waarborgmij. Centramed B.A. (2014)	549.427	4	710.000	151.000
Kapitaalrekening CV Beheer GZG, Rosmalen (2015)	680.670	5	680.670	38.111
Zeggenschapsbelangen:				
Coöperatie Zanob U.A., 's-Hertogenbosch (2014)	600.000		-112.761	877.201

6.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS

ACTIVA

Voor een nadere specificatie van het verloop van de financiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 6.1.7. Van de vorderingen op de financiële vaste activa heeft een totaalbedrag van € 30.000 een looptijd korter dan één jaar.

JBZ Clean Care B.V. te 's-Hertogenbosch

Het JBZ heeft samen met Asito Participaties B.V. een besloten vennootschap opgericht met als doel facilitaire diensten en schoonmaakdiensten te verlenen en sanitaire voorzieningen te leveren. Het JBZ neemt voor 51% deel in de B.V.

Rubigen B.V. te 's-Hertogenbosch

Het JBZ is voor 51% deelnemer in Rubigen B.V. De doelstelling van de B.V. is de productie van rubidium.

VIR e-Care Solutions te Arnhem

Het JBZ heeft een minderheidsbelang van 4% in deze besloten vennootschap, een samenwerkingsverband op het gebied van automatisering van revalidatiecentra. Deze aandelen zijn gewaardeerd tegen verkrijgingswaarde.

Coöperatie Zanol U.A. te 's-Hertogenbosch

Het JBZ participeert door middel van de storting van participatiebewijzen. Zanol behartigt de belangen van haar leden op het gebied van farmaceutische verzorging, farmacotherapie en klinische farmacologie.

Onderlinge Waarborgmaatschappij Centramed B.A.

In boekjaar 2015 is van de Ledenrekening Aansprakelijkheid ad € 602.584 een bedrag van € 549.427 gestort als deelneming in de Onderlinge Waarborgmaatschappij Centramed B.A. (€ 1.000 nominaal voor één aandeel en € 548.427 agio). Verwezen wordt tevens naar de toelichting onder "Ledenrekening Aansprakelijkheid".

Dialysecentrum Ravenstein B.V.

Het JBZ heeft een belang van 28 % in Dialysecentrum Ravenstein B.V. Het dialysecentrum stelt nierpatiënten in staat om dichtbij huis in een prettige omgeving te dialyseren.

Lening Coöperatie Zanol U.A.

Het JBZ heeft in 2012 een lening verstrekt aan deze Coöperatie van € 2 miljoen. De lening heeft een looptijd van vier jaar en een jaarrente van 3,9%.

Lening Stichting Trombosedienst 's-Hertogenbosch e.o.

Het JBZ heeft in 2009 een lening verstrekt aan deze Stichting. Overeengekomen is dat hier geen aflossing op plaatsvindt.

Kapitaalrekening CV Beheer GZG

Het onroerend goed van de lokatie GZG is ingebracht in een maatschap waarin het JBZ via een CV voor 5% van de ingebrachte waarde deelneemt en aansprakelijk is.

Ledenrekening Aansprakelijkheid

Deze ledenrekening is door een aantal ziekenhuizen afgesloten bij een onderlinge verzekeringsmaatschappij. De deelnemende ziekenhuizen hebben, naast de reguliere verzekeringspremies, via de ledenrekening gezorgd voor een startkapitaal. De waarde van de ledenrekening wordt jaarlijks vastgesteld en bedraagt ultimo 2014 € 602.584. Vanaf 14 juli 2015 is een bedrag van € 549.427 gestort als deelneming in de Onderlinge Waarborgmaatschappij Centramed B.A. en is de vordering verlaagd tot € 53.157.

Lening Sport Medisch Centrum

Aan Sport Medisch Centrum zijn twee leningen verstrekt met een looptijd van 10 jaar en een jaarrente van 4%.

Disagio lening

Dit betreft het disagio op de in 2011 met de Nederlandse Waterschapsbank afgesloten lening van € 40.000.000 en wordt vanaf 2013 in 30 jaar afgeschreven.

6.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS

ACTIVA

Amortisatie marktwaarde derivaten

Het JBZ heeft er voor gekozen om de marktwaarde van de overgesloten derivaten vanaf 2015 in de balans te presenteren. Deze verwerkingswijze, overeenkomstig kostprijs hedge accounting, maakt zichtbaar hoe de marktwaarde van het derivaat zich gedurende de resterende looptijd van het derivaat ontwikkelt. Zoals de verslaggevingsregels toelaten wordt deze mutatie in de balans verwerkt en raakt het de exploitatie niet. De vergelijkende cijfers zijn hiervoor niet aangepast. De impact op de balans per 31-12-2014 bedraagt € 25,2 miljoen.

Vooruitbetaalde licentiekosten en integratieheffing parkeergarage personeel

De vooruitbetaalde licentiekosten en integratieheffing parkeergarage personeel zijn vanwege het langlopende karakter geherrubriceerd van kortlopende schulden naar financieel vast actief. Het vergelijkende cijfer is hierop aangepast.

4. Vorderingen uit hoofde van bekostiging

	<u>31-dec-2015</u>	<u>31-dec-2014</u>
	€	€
Vorderingen uit hoofde van bekostiging:		
Vordering uit hoofde van financieringstekort	5.580.560	1.861.607
Totaal vorderingen uit hoofde van bekostiging	<u>5.580.560</u>	<u>1.861.607</u>
<i>Specificatie vorderingen uit hoofde van financieringstekort</i>	<u>2011</u>	<u>totaal</u>
	€	€
Saldo per 1 januari	1.861.607	1.861.607
Correcties t/m 2011 naar aanleiding van controles zorgverzekeraars in 2015	41.930	41.930
	<u>1.903.537</u>	<u>1.903.537</u>
Mutaties onderhanden werk 31 december 2011	3.677.023	3.677.023
Saldo per 31 december	<u>5.580.560</u>	<u>5.580.560</u>

Toelichting:

Het JBZ heeft in 2015 de formulieren "Definitieve afwikkeling FB tot en met 2011" voor het ziekenhuis en revalidatiecentrum De Tolbrug ingediend bij de NZa. Genoemde formulieren zijn in maart 2016 definitief vastgesteld.

5. Debiteuren en overige vorderingen

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-2015</u>	<u>31-dec-2014</u>
	€	€
Vorderingen op debiteuren	86.548.291	56.836.834
Nog te factureren omzet DBC's / DBC-zorgproducten	26.506.899	15.355.323
Vorderingen op participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen	226.189	2.032.812
Vorderingen uit hoofde van transitierегeling	0	4.078.511
Vorderingen uit hoofde van garantieregeling kapitaallasten	6.054.964	10.462.293
<u>Overige vorderingen:</u>		
Diversen	8.764.174	10.179.775
<u>Vooruitbetaalde bedragen:</u>		
Vooruitbetaalde kosten	1.760.919	2.232.812
Totaal vorderingen en overlopende activa	<u>129.861.436</u>	<u>101.178.360</u>

6.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS

ACTIVA

Toelichting:

Op de vorderingen op debiteuren is een voorziening in mindering gebracht van € 560.017 (2014 : € 580.864) voor mogelijk oninbare vorderingen. Op de diverse overige vorderingen is een voorziening voor mogelijke incurantie in mindering gebracht van € 898.000 (2014: € 898.000).

De vorderingen op debiteuren en de nog te factureren omzet DBC's/DBC-zorgproducten zijn aanzienlijk toegenomen ten opzichte van 2014. Dit wordt veroorzaakt door het laat factureren van de omzet 2015.

Ultimo 2015 is een bedrag van € 18 miljoen (2014: € 16 miljoen) aan voorschotten zorgverzekeraars in mindering gebracht op de nog te factureren omzet DBC's / DBC-zorgproducten.

De vorderingen uit hoofde van de garantieregeling kapitaallasten is gebaseerd op beleidsregel BR/CU-2142 van de NZa "Garantieregeling kapitaallasten 2013-2016". De formulieren 2013 en 2014 zijn bij de NZa ingediend. Het JBZ is nog in afwachting op de definitieve vaststelling. Aangezien de NZa voor 2015 nog geen formulier beschikbaar heeft gesteld heeft het JBZ voor 2015 een schatting opgenomen gebaseerd op de formulieren 2013 en 2014.

De reservering van de subsidie uit hoofde van de garantieregeling kapitaallasten voor de jaren 2016 t/m 2026 bedraagt ultimo 2015 circa € 17 miljoen en is in de jaarrekening 2015 in mindering gebracht als vooruitontvangen deel op de vordering inzake de garantieregeling ad € 23 miljoen.

De vorderingen hebben een looptijd van < 1 jaar en de reële waarde van de vorderingen benadert de boekwaarde.

6. Liquide middelen

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-2015</u>	<u>31-dec-2014</u>
	€	€
Kassen	4.747	10.118
Bank	<u>21.312.349</u>	<u>50.893.385</u>
Totaal liquide middelen	<u><u>21.317.096</u></u>	<u><u>50.903.503</u></u>

Toelichting:

Van de liquide middelen is € 20 miljoen ondergebracht in direct opeisbare deposito's. Daarnaast is € 2,7 miljoen weggezet op een spaarrekening.

6.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS

PASSIVA

7. Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende componenten:

	<u>31-dec-2015</u>	<u>31-dec-2014</u>
	€	€
Kapitaal	800.463	800.463
Bestemmingsreserves	14.315.956	14.220.281
Bestemmingsfondsen	0	61.559.194
Algemene en overige reserves	81.894.217	6.715.690
Totaal eigen vermogen	<u>97.010.636</u>	<u>83.295.628</u>

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2015</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2015</u>
	€	€	€	€
Kapitaal				
<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>				
Kapitaal	800.463	0	0	800.463
Totaal kapitaal	<u>800.463</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>800.463</u>
Bestemmingsreserves				
<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>				
Herwaarderingsreserve	14.220.281	0	95.675	14.315.956
Totaal bestemmingsreserves	<u>14.220.281</u>	<u>0</u>	<u>95.675</u>	<u>14.315.956</u>
Bestemmingsfondsen				
<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>				
Bestemmingsfonds aanvaardbare kosten	61.559.194	0	-61.559.194	0
Totaal bestemmingsfondsen	<u>61.559.194</u>	<u>0</u>	<u>-61.559.194</u>	<u>0</u>
Algemene en overige reserves				
<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>				
Algemene reserves	6.715.690	13.619.333	61.559.194	81.894.217
Totaal algemene en overige reserves	<u>6.715.690</u>	<u>13.619.333</u>	<u>61.559.194</u>	<u>81.894.217</u>
Totaal eigen vermogen	<u>83.295.628</u>	<u>13.619.333</u>	<u>95.675</u>	<u>97.010.636</u>

Toelichting:

De herwaarderingsreserve is gevormd als gevolg van het waarden van de grond tegen actuele waarde. De herwaardering wordt gevormd per individueel actief en is niet hoger dan het verschil tussen de boekwaarde op basis van historische kostprijs en de boekwaarde op basis van actuele waarde.

Als gevolg van wijzigingen in de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving wordt de reserve aanvaardbare kosten vanaf boekjaar 2015 als algemene reserve weergegeven.

8. Voorzieningen

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2015</u>	<u>Dotatie</u>	<u>Onttrekking</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2015</u>
	€	€	€	€
Medische aansprakelijkheid	5.308.171	817.834	377.944	5.748.061
Reorganisatievoorziening	2.005.752	2.188.002	819.459	3.374.295
Langdurig zieken	426.415	408.037	100.351	734.101
Jubileumverplichtingen	908.665	395.981	284.997	1.019.649
Herstelkosten	3.069.428	0	1.778.816	1.290.612
Totaal voorzieningen	<u>11.718.431</u>	<u>3.809.854</u>	<u>3.361.567</u>	<u>12.166.718</u>

6.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS

PASSIVA

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moet worden beschouwd:

	<u>31-dec-2015</u>
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	3.711.860
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	8.454.858
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	2.113.714

Toelichting:

Vanwege het kortlopende karakter is de voorziening voor PLB in het boekjaar 2015 geherrubriceerd naar kortlopende schulden inclusief het deel van de voorziening dat betrekking heeft op werknemers die op 1 januari 2009 45 jaar waren, maar nog geen 50 jaar, en 10 jaar in dienst waren binnen de zorgsector. Deze werknemers ontvangen in de maand waarin zij 55 jaar worden een éénmalige storting van 200 plb-uren (hiervan heeft € 565.000 een langlopend karakter). Het vergelijkend cijfer is op de herrubricering aangepast.

9. Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-2015</u>	<u>31-dec-2014</u>
	€	€
Schulden aan banken	300.559.665	311.689.494
Overige langlopende schulden	31.759.316	13.192.755
Totaal langlopende schulden	<u>332.318.981</u>	<u>324.882.249</u>

Het verloop van de schulden aan banken is als volgt weer te geven:

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Stand per 1 januari	322.819.324	334.181.654
Af: aflossingen	11.129.829	11.362.330
Stand per 31 december	<u>311.689.495</u>	<u>322.819.324</u>
Af: kortlopend deel (onder kortlopende schulden)	11.129.830	11.129.830
Stand langlopende schulden aan banken per 31 december	<u>300.559.665</u>	<u>311.689.494</u>

Het verloop van de overige langlopende schulden is als volgt weer te geven:

Stand per 1 januari	13.192.755	0
Bij: herrubriceringen	0	21.784.771
Bij: nieuwe leningen	22.233.200	0
	<u>35.425.955</u>	<u>21.784.771</u>
Af: kortlopend deel (onder kortlopende schulden)	3.666.639	8.592.016
Stand per 31 december overige langlopende schulden	<u>31.759.316</u>	<u>13.192.755</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de schulden als langlopend moet worden beschouwd:

Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	14.796.469	19.721.846
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.) (balanspost)	332.318.981	324.882.249
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	273.046.826	284.383.479

6.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS

PASSIVA

Toelichting:

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden aan banken wordt verwezen naar bijlage 6.1.8, overzicht langlopende schulden aan banken. De aflossingsverplichting in het komend boekjaar is verantwoord onder de kortlopende schulden.

Het JBZ heeft er voor gekozen om de marktwaarde van de overgesloten derivaten vanaf 2015 in de balans te presenteren. Deze verwerkingwijze, overeenkomstig kostprijs hedge accounting, maakt zichtbaar hoe de marktwaarde van het derivaat zich gedurende de resterende looptijd van het derivaat ontwikkelt. Zoals de verslaggevingsregels toelaten wordt deze mutatie in de balans verwerkt en raakt het de exploitatie niet. Het betreft een bedrag van € 20 miljoen. De vergelijkende cijfers zijn hiervoor niet aangepast.

Daarnaast is in het boekjaar 2015 (per saldo) € 11.459.000 geherrubriceerd van kortlopende naar overige langlopende schulden als gevolg van het langlopende karakter van de verplichting uit hoofde van de integratieheffing. Het vergelijkend cijfer is daarop aangepast.

10. Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten

	<u>31-dec-2015</u>	<u>31-dec-2014</u>
	€	€
<i>De specificatie is als volgt :</i>		
Onderhanden werk DBC's / DBC-zorgproducten	-31.194.401	-32.518.143
Af: ontvangen voorschotten	<u>34.980.633</u>	
	<u>34.980.633</u>	<u>37.240.449</u>
Totaal onderhanden werk	<u><u>3.786.232</u></u>	<u><u>4.722.306</u></u>

Toelichting:

Per balansdatum is er sprake van onderhanden, nog niet afgesloten DBC's / DBC- zorgproducten.

Het onderhanden werk is bepaald op basis van het tussentijds afgeleide product (opbrengstwaarde). De waardering is bepaald op basis van de reguliere grouper.

Als gevolg van het stelsel van integrale tarieven dat vanaf 1 januari 2015 van toepassing is op ziekenhuizen, is het onderhanden werk per 1 januari toegenomen. De verkorting van de maximale doorlooptijd van DBC's/DBC-zorgproducten van 365 dagen naar 120 dagen heeft een tegengesteld effect gehad. Het onderhanden werk is ultimo 2015 per saldo toegenomen ten opzichte van 31 december 2014.

Het aan 2015 toerekenbare deel van verwachte overschrijdingen van met zorgverzekeraars afgesproken omzetplafonds is in mindering gebracht op het onderhanden werk 2015.

De afgesloten DBC zorgproducten zijn opgenomen in de post nog te factureren omzet DBC zorgproducten onder de overige vorderingen.

Op basis van contractafspraken met zorgverzekeraars ontvangt het JBZ bevoorschotting van de onderhanden posities.

6.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS

PASSIVA

II. Overige kortlopende schulden

	<u>31-dec-2015</u>	<u>31-dec-2014</u>
	€	€
<i>De specificatie is als volgt :</i>		
Crediteuren	4.418.684	7.506.873
Schulden aan participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen	394.444	3.168.478
Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	14.796.469	19.721.846
Belastingen en sociale premies	10.921.487	10.416.305
Schulden terzake pensioenen	1.533.287	1.619.437
Nog te betalen salarissen	1.041.799	923.059
Vakantiegeld	5.738.173	5.669.087
Verplichting vakantiedagen en PLB	14.749.288	12.997.268
<u>Overige schulden:</u>		
Rekening-courant specialisten	8.409.989	4.283.063
Te betalen rente	1.481.087	1.548.265
Diversen	1.475	392.920
<u>Nog te betalen kosten:</u>		
Diversen	25.002.354	22.401.003
<u>Vooruitontvangen opbrengsten:</u>		
Sponsorgeld	0	145.790
Projecten	738.799	578.480
Totaal kortlopende schulden en overlopende passiva	<u>89.227.335</u>	<u>91.371.874</u>

Toelichting:

In de nog te betalen salarissen is een vordering opgenomen inzake de onverschuldigde betaling (zie 6.1.9.20 WNT).

De verplichting PLB betreft een CAO-verplichting in het kader van de overgangsregeling 45+. Het persoonlijk levensfase budget kwalificeert als een beloning met opbouw van rechten. De verplichting betreft de contante waarde van de in de toekomst eenmalig uit te keren PLB-uren. De berekening is gebaseerd op de CAO-bepalingen, blijfkans, leeftijd en resterende dienstjaren. De gehanteerde disconteringsvoet bedraagt 1,5%. Deze verplichting is vanwege het kortlopende karakter in 2015 vanuit de voorzieningen geherrubriceerd naar de kortlopende schulden. De verplichting voor de overgangsregeling voor medewerkers van 55 jaar en ouder ad € 772.000 (in verband met de éénmalige storting van 200 plb-uren), is in de verplichting opgenomen.

De rekening-courant specialisten is gestegen met de verwerking van de integrale tarieven.

De diverse nog te betalen kosten zijn met name toegenomen als gevolg van de overschrijding schadelastplafonds.

De rekening-courant faciliteit bij huisbankier Abn-Amro Bank N.V. bedraagt per 31 december 2015 € 55 miljoen (31 december 2014: € 55 miljoen). De debetrente is gebaseerd op het 1-maands Euribor met een marktopslag en een individuele opslag van -in totaal- 1,35%. Daarnaast is het JBZ een bereidstellingsprovisie verschuldigd van 0,3% over het niet opgenomen deel van het rekening-courantkrediet.

De schulden hebben een looptijd van < 1 jaar en de reële waarde van de schulden benadert de boekwaarde.

6.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS

PASSIVA

12. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Verplichtingen uit hoofde van het macrobeheersinstrument (MBI)

Het MBI kan door de minister van VWS worden ingezet om overschrijdingen van het macrokader zorg terug te vorderen bij instellingen voor medisch specialistische zorg. Het MBI is uitgewerkt in de Aanwijzing macrobeheersmodel instellingen voor medisch specialistische zorg. Jaarlijks wordt door de Nederlandse Zorgautoriteit ambtshalve een MBI-omzetplafond vastgesteld. Tevens wordt door de NZa jaarlijks een omzetplafond per instelling vastgesteld, welke afhankelijk is van de realisatie van het MBI-omzetplafond van alle instellingen gezamenlijk. Deze vaststelling vindt plaats nadat door de Minister van VWS de overschrijding van het MBI-omzetplafond uiterlijk vóór 1 december van het opvolgend jaar is gecommuniceerd.

Voor 2015 is het MBI-omzetplafond door de NZa vastgesteld op € 20.297,6 miljoen (prijsniveau 2014).

In april 2016 heeft de minister van VWS besloten om de geconstateerde overschrijding voor 2013 van € 29 miljoen niet terug te vorderen. Hiermee vervalt het terugbetalingsrisico voor 2013 in directe zin. Wel heeft de minister besloten deze overschrijding in mindering te brengen op het macro budgettair kader voor 2017. Naar verwachting zijn er voor 2014 en 2015 geen overschrijdingen. De afrekeningen met zorgverzekeraars zijn nog onderhanden, derhalve heeft de minister nog geen besluit genomen niet tot terugvordering over te gaan.

Bij het opstellen van de jaarrekening 2015 bestaat nog geen inzicht in realisatie van het MBI-omzetplafond over 2015. Het JBZ is niet in staat een betrouwbare inschatting te maken van de uit het MBI voortkomende verplichting en deze te kwantificeren. Als gevolg daarvan is deze verplichting niet tot uitdrukking gebracht in de balans van de stichting per 31 december 2015.

Financiële instrumenten (Derivaat)

Het JBZ maakt gebruik van een derivaat om het rente- en kasstroomrisico van een deel van de langlopende leningen af te dekken. Voor de verwerking, waardering en resultaatbepaling, past het JBZ met betrekking tot dit derivaat kostprijs-hedge-accounting toe. De marktwaarde van het derivaat per 31 december 2015 is € 37.471.210 negatief. Een deel hiervan heeft betrekking op het overgesloten derivaat en is verwerkt in de balans ultimo 2015.

Doelstellingen risicobeheer

In het treasury statuut van het JBZ staan de kaders benoemd omtrent het beheersen van risico's. De financiële instrumenten voldoen aan die kaders. In het statuut is ter beheersing van het renterisico op zekere kasstromen het gebruik van afscherpende instrumenten toegestaan; de instrumenten zijn defensief van aard. Rente-instrumenten zullen alleen ingezet worden om toekomstige risico's te veranderen, verminderen of weg te nemen.

- Rentederivaten mogen alleen gesloten worden bij banken, die uit het aangaan van de transactie tenminste een A rating met outlook stable hebben, van één van de volgende erkende ratingbureaus: Moody's, Standard & Poors;
- Toegestaan zijn eenvoudige en transparante rente-instrumenten: renteswaps, renteswaption, rentecap en rentefloor of een combinatie hiervan;
- Het gebruik van rentederivaten is enkel toegestaan indien er sprake is van een volledige onderliggende waarde en dus getypeerd kan worden als een zgn. effectieve hedge;
- Rentederivaten worden prudent ingezet en alleen als ze kosten efficiënter zijn of andere aantoonbare voordelen hebben;
- De pricing bij het aangaan van rentederivaten wordt getoetst door een onafhankelijke instelling op marktconformiteit;
- De rentederivaten dienen een beschermend karakter te hebben voor het vermogen en resultaat van het JBZ.

6.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS

PASSIVA

Hedge-strategie

De hedge-strategie is het risico van (toekomstige) stijging van de rentevoet af te dekken door middel van een derivaat.

Type hedge

Kostprijs-hedge-accounting op basis van individuele leningen. Kostprijs-hedge-accounting wordt toegepast op basis van de aansluiting van de kritische kenmerken van de instrumenten met de financieringen. Deze kenmerken zijn terug te vinden in de originele contracten.

Afgedekte positie

Het JBZ dekt de variabiliteit in kasstromen voortvloeiend uit toekomstige rentebetalingen gerelateerd aan huidige leningen af.

Hedge-instrument

Het hedge-instrument is een payer Interest Rate Swap (IRS), waarbij het JBZ een vaste rente van 6,23% betaalt en 3-maands euribor ontvangt van de tegenpartij. De overeenkomst eindigt op 3 december 2040. De initiële hoofdsom van de Interest Rate Swap bedraagt € 100 miljoen (nominale waarde) en wordt op kwartaalbasis verlaagd op basis van een lineair lossende structuur tot nul met een looptijd van 28 jaar.

Accounting

Het hedging-instrument en de hedged items onderliggend aan de af te dekken rentebetalingen worden tegen kostprijs op de balans opgenomen en gewaardeerd. Hedge-ineffectiviteit wordt in de resultatenrekening verwerkt.

Algemeen

De belangrijkste financiële risico's waaraan het JBZ onderhevig is zijn het marktrisico, valutarisico, het renterisico, het kredietrisico en het liquiditeitsrisico. Het financiële beleid van het JBZ is erop gericht om op de korte termijn de effecten van renteschommelingen op het resultaat te beperken en om op lange termijn de markrentes te volgen. Het JBZ maakt gebruik van een derivaat om de renterisico's die verbonden zijn aan een tweetal langlopende leningen te beheersen. Het JBZ neemt met het derivaat geen speculatieve posities in.

Marktrisico

Het JBZ beheerst het marktrisico door stratificatie aan te brengen in de portefeuille en limieten te stellen.

Valutarisico

Het JBZ voert alleen transacties in euro's (€) uit en loopt derhalve geen valutarisico.

Renterisico

Het JBZ loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (met name onder financiële vaste activa) en rentedragende langlopende en kortlopende schulden. Voor vorderingen en schulden met variabele renteaftspraken loopt de zorginstelling risico ten aanzien van toekomstige kasstromen. Met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt het JBZ risico's over de marktwaarde.

Kredietrisico

Het gaat hierbij om het risico dat het JBZ niet aan haar contractuele verplichtingen kan voldoen. Door het zo veel mogelijk spreiden van transacties over verschillende financiële instellingen wordt getracht dit risico te beperken. Verder dient het JBZ te voldoen aan kredietwaardigheidseisen (rating). Dit is opgenomen in het treasurystatuut. De hoogte van het kredietrisico is ook afhankelijk van de marktwaarde van het derivaat.

Liquiditeitsrisico

Het gaat hierbij om het risico dat over onvoldoende middelen wordt beschikt om aan de directe verplichtingen te kunnen voldoen. Dit geldt voor alle verplichtingen van het JBZ en haar tegenpartijen, ongeacht of dit nu crediteuren of financiële instellingen zijn. Het JBZ heeft op verschillende manieren gewaarborgd dat zij altijd aan haar verplichtingen kan voldoen.

6.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS

PASSIVA

Overige niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

WFZ:

Wfz-deelnemers zijn via het obligo mederisicodragend. Het obligo bedraagt max. 3% van de boekwaarde van de restantschuld van de geborgde lening. Voor het JBZ gaat het hier om 3% van € 126.464.287 is € 3.793.929.

Gestelde zekerheden aan ABN Amro:

1. Positieve/negatieve hypotheekverklaring. Het JBZ verbindt zich hierbij tegenover de bank de registergoederen niet (verder) te zullen bezwaren of vervreemden dan met schriftelijke toestemming van de bank.
2. Overeenkomst gedeelde zekerheden op WfZ-activa met het Waarborgfonds voor de Zorgsector
3. Een bankhypotheek, eerste in rang, groot € 460.287.476 te vermeerderen met rente en kosten, te verstrekken door de Stichting JBZ, op de registergoederen gelegen te:
 - a: Gemeente 's-Hertogenbosch, sectie F nummer 2909, sectie K nummer 5177, sectie K nummer 2887, sectie K nummer 2894, sectie K nummer 4252, sectie K nummer 5175
 - b: Gemeente Lith, sectie G nummer 271
 - c: Gemeente Nuland, sectie B nummer 4501
 - d: Gemeente Zaltbommel, sectie A complexaanduiding 3849-A, appartementsindex 4
 - e: Gemeente 's-Hertogenbosch, sectie O nummers 6280 en 6279

Alert:

Het JBZ is in hoger beroep gegaan bij het gerechtshof in 's-Hertogenbosch tegen de uitspraak van de rechtbank in de zaak van het JBZ tegen Alert. Het gerechtshof in 's-Hertogenbosch heeft op 17 februari 2015 in een tussenarrest het JBZ gelijk gegeven in het hoger beroep. Alert bood in 2008 aan, een voor de Portugese markt ontwikkeld systeem geschikt te maken voor de Nederlandse markt waarmee het JBZ in 2011 papierarm naar de nieuwbouw zou kunnen verhuizen.

Het Hof heeft onder meer gezegd dat de overeenkomst tussen Alert en het JBZ een overeenkomst was waarbij Alert tijdig software had moeten leveren aan het JBZ. Omdat er telkens in de planning dingen mis gingen, hebben partijen nieuwe leverdata afgesproken, maar dit heeft de essentie van de overeenkomst niet gewijzigd. Alert heeft niet op tijd geleverd en de kans dat het bedrijf op de laatst afgesproken datum (1 januari 2012) had kunnen leveren, was gering. Het Hof heeft zich nog niet uitgesproken over de hoogte van een schadevergoeding. Het JBZ heeft hiervoor de argumenten aangedragen. Alert heeft hierop commentaar mogen leveren. Het wachten is nu op het arrest van het Hof, dat tot nader order is uitgesteld.

In 2013 is het JBZ samen met vier andere klanten van dezelfde leverancier gedagvaard door softwarebedrijf Alert. De leverancier heeft de vijf partijen aansprakelijk gesteld wegens onrechtmatige beëindiging van de overeenkomst. Het JBZ (en de vier andere partijen) wijst (wijzen) iedere aansprakelijkheid af. In het voorjaar van 2015 hebben 4 zittingen plaatsgevonden (comparities), tijdens welke de Rechtbank nadere vragen heeft gesteld aan 4 van de 5 klanten van Alert. De comparitie van een van de ziekenhuizen is uitgesteld. Omdat één van de rechters langdurig ziek is, heeft de Rechtbank na overleg met partijen besloten die rechter te vervangen. De uitspraak in 4 van de 5 comparities staat op de rol voor medio mei 2016 of wellicht nog later.

Claim ORT:

De uitspraak van de rechtbank Den Haag dat een eerdere uitspraak van het Europese Hof van Justitie -waarin werd bepaald dat de ORT gezien moet worden als onderdeel van het salaris en moet worden doorbetaald tijdens vakantie en verlof- heeft geleid tot een inventarisatie om te komen tot collectieve claims bij diverse vakbonden. Op dit moment is echter nog onduidelijk of deze jurisprudentie voldoende is om in de jaarrekening 2015 een voorziening te treffen voor (mogelijke) ORT-claims. Dit aangezien de huidige uitspraak één specifiek geval betreft, waarbij het nog onzeker is of deze voor alle medewerkers in de zorg stand zal houden.

6.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS

PASSIVA

Overige:

Het JBZ heeft diverse contracten afgesloten voor toekomstige jaren die betrekking hebben op licenties-, huur-, lease- en onderhoudsverplichtingen. Deze verplichtingen vervallen als volgt:

	Licenties	Huur	Lease	Onderhoud
< 1 jaar	735.000	6.000	21.000	1.153.000
> 1 jaar en < 5 jaar	0	950.000	28.000	0
> 5 jaar	0	15.601.000	0	0
	<u>735.000</u>	<u>16.557.000</u>	<u>49.000</u>	<u>1.153.000</u>

Het JBZ heeft enkele bankgaranties afgegeven met een totale waarde van € 73.614.

Tenslotte heeft het JBZ ultimo 2015 voor een bedrag van € 6.947.000 aan investeringsverplichtingen uitstaan.

6.1.6 MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

	Bedrijfsgebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	Materiële vaste activa in uitvoering en vooruitbetalingen hierop	Totaal
	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2015					
- aanschafwaarde	249.364.041	135.606.494	114.046.840	99.379	499.116.754
- cumulatieve herwaarderingen	14.220.281	0	0	0	14.220.281
- cumulatieve afschrijvingen	59.294.600	34.043.736	64.422.727	0	157.761.063
Boekwaarde per 1 januari 2015	<u>204.289.722</u>	<u>101.562.758</u>	<u>49.624.113</u>	<u>99.379</u>	<u>355.575.972</u>
Mutaties in het boekjaar					
- investeringen	3.193.964	17.517	13.754.165	10.026.961	26.992.607
- herwaarderingen	95.675	0	0	0	95.675
- afschrijvingen	6.374.998	6.317.328	12.449.402	0	25.141.728
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>					
aanschafwaarde	13.765.607	0	6.848.473	0	20.614.080
cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	13.765.607	0	6.848.473	0	20.614.080
<i>- desinvesteringen</i>					
aanschafwaarde	3.627.860	1.586.659	0	0	5.214.519
cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0
per saldo	<u>3.627.860</u>	<u>1.586.659</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>5.214.519</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-6.713.219</u>	<u>-7.886.470</u>	<u>1.304.763</u>	<u>10.026.961</u>	<u>-3.267.965</u>
Stand per 31 december 2015					
- aanschafwaarde	235.164.538	134.037.352	120.952.532	10.126.340	500.280.762
- cumulatieve herwaarderingen	14.315.956	0	0	0	14.315.956
- cumulatieve afschrijvingen	51.903.991	40.361.064	70.023.656	0	162.288.711
Boekwaarde per 31 december 2015	<u>197.576.503</u>	<u>93.676.288</u>	<u>50.928.876</u>	<u>10.126.340</u>	<u>352.308.007</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	0%-2%-2,5%-5,25%	5,0%	10%-20%-50%	0%	

6.1.7 MUTATIEOVERZICHT FINANCIËLE VASTE ACTIVA

	Rubigen	VIR e-Care	Zanob	Onderlinge Waarborgmij. Centramed	Ravenstein	Lening Zanob	Lening Trombose- dienst	Kapitaal- rekening CV Beheer GZG	Centramed leden- rekening	Lening SMC	Disagio lening	Derivaten	Licentie- kosten	Integratie- heffing	Totaal financiële vaste activa
	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€
Stand 1 januari 2015															
Aanschafwaarde	9.103	33.919	600.000	0	55.146	2.000.000	175.000	1.342.844	567.041	300.000	602.058	0	1.026.712	1.356.000	8.067.823
Cumulatieve aflossingen	0	0	0	0	0	1.125.000	100.000	662.174	0	195.000	40.136	0	0	0	2.122.310
Boekwaarde	9.103	33.919	600.000	0	55.146	875.000	75.000	680.670	567.041	105.000	561.922	0	1.026.712	1.356.000	5.945.513
Mutaties boekjaar															
Amortisatie disagio											-20.070				-20.070
Deelnemingen				549.427											549.427
Resultaat deelnemingen	182				54.053										54.235
Waardemutatie ledenrekening								-513.884							-513.884
Aflossing 2015						-875.000				-30.000					-1.267.200
Amortisatie marktwaarde derivaat											20.300.631				20.300.631
Mutaties in de boekwaarde	182	0	0	549.427	54.053	-875.000	0	0	-513.884	-30.000	-20.070	20.300.631	-91.000	-271.200	19.103.139
Stand 31 december 2015															
Aanschafwaarde	9.285	33.919	600.000	549.427	109.199	2.000.000	175.000	1.342.844	53.157	300.000	602.058	20.300.631	935.712	1.084.800	28.096.032
Cumulatieve aflossingen/afschrijvingen	0	0	0	0	0	2.000.000	100.000	662.174	0	225.000	60.206	0	0	0	3.047.380
Boekwaarde	9.285	33.919	600.000	549.427	109.199	0	75.000	680.670	53.157	75.000	541.852	20.300.631	935.712	1.084.800	25.048.652
<i>Afschrijvings- rente %</i>	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	3,90%	0,00%	0,00%	0,00%	4,00%	3,33%	0,00%	0,00%	0,00%	

6.1.8 Overzicht langlopende schulden aan banken per 31 december 2015

Leninggever	Datum	Hoofdsom	Totale looptijd	Soort lening	Werkelijke rente	Restschuld 31 december 2014	Nieuwe leningen in 2015	Aflossing in 2015	Restschuld 31-12-2015	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2015	Aflossingswijze	Aflossing 2016	Gestelde zekerheden
		€			%	€	€	€	€	€			€	
Ned. Waterschapsbank	28.12.2011	40.000.000	30	Onderhands	3,6800	37.142.858		1.428.571	35.714.287	28.571.430	25	Liniair	1.428.571	WfZ
Bank Ned. Gemeenten	15.10.1999	4.366.781	19	Onderhands	3,5600	919.322		229.830	689.492	0	3	Liniair	229.831	Staat
Bank Ned. Gemeenten	01.03.2006	7.500.000	10	Onderhands	3,5900	1.500.000		750.000	750.000	0	1	Liniair	750.000	WfZ
Bank Ned. Gemeenten	01.10.2010	6.000.000	20	Onderhands	3,9850	5.400.000		150.000	5.250.000	4.650.000	15	Liniair	150.000	Gemeente*
ABNAmro	01.12.2008	100.000.000	40	Onderhands	4,7957	92.500.000		2.500.000	90.000.000	77.500.000	35	Liniair	2.500.000	WfZ
ABNAmro	01.12.2009	100.000.000	40	Onderhands	5,2512	92.500.000		2.500.000	90.000.000	77.500.000	35	Liniair	2.500.000	Geen
ABNAmro	30.12.2011	10.000.000	10	Onderhands	7,6300	7.500.000		1.250.000	6.250.000	0	5	Liniair	1.250.000	Geen**
ABNAmro	30.12.2011	90.000.000	30	Onderhands	6,8800	85.357.144		2.321.428	83.035.716	71.428.576	25	Liniair	2.321.428	Geen**
Totaal		357.866.781				322.819.324	0	11.129.829	311.689.495	259.650.006			11.129.830	

* het JBZ heeft zich tegenover de gemeente verbonden een hypotheek te geven op de parkeergarage met bijbehorende gronden.

** het JBZ heeft zich tegenover de leninggever en het Waarborgfonds voor de Zorgsector verbonden een hypotheek te geven op de nieuwbouw (exclusief parkeergarage voor bezoekers en bijbehorende gronden).

6.1.9. TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING

BATEN

12. Opbrengsten zorgprestaties

De specificatie is als volgt :

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Opbrengsten zorgverzekeringswet (exclusief subsidies)	352.298.784	295.060.365
Opbrengsten bekostiging	5.060.803	6.931.204
Overige zorgprestaties	6.419.344	5.638.182
Totaal	<u>363.778.931</u>	<u>307.629.751</u>

Toelichting:

De opbrengsten zorgverzekeringswet zijn fors toegenomen als gevolg van de invoering van integrale tarieven per 1 januari 2015 (honorariumopbrengsten).

De opbrengsten bekostiging bestaan uit baten in verband met de definitieve afwikkeling van het FB-stelsel en de geschatte opbrengsten uit hoofde van de Garantieregeling kapitaallasten 2013-2015, voorzover niet reeds verantwoord in de jaarrekeningen 2013 resp. 2014.

13. Subsidies

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Rijkssubsidies vanwege het Ministerie van VWS (waaronder opleidingsfonds)	13.722.022	14.958.259
Overige rijkssubsidies	3.053.038	240.213
Beschikbaarheidsbijdragen opleidingen	774.900	1.372.000
Overige subsidies, waaronder loonkostensubsidies en EU-subsidies	14.040	18.308
	<u>17.564.000</u>	<u>16.588.780</u>

Toelichting:

De overige rijkssubsidies zijn toegenomen door de introductie van deskundigheidsbevordering in de vorm van een kwaliteitsimpulssubsidie.

14. Overige bedrijfsopbrengsten

De specificatie is als volgt :

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
<u>Overige dienstverlening:</u>		
Opbrengst restaurants	740.053	728.344
Doorberekend drukwerk	14.110	17.022
Overige	70.549	60.334
<u>Overige opbrengsten:</u>		
Doorberekende salarissen en sociale lasten	4.366.333	4.202.951
Verhuur gebouwen	3.744.447	3.729.014
Verhuur inventaris	180.917	199.138
Doorberekende kosten	4.288.746	4.850.441
Specialistenfacturering	897.630	993.535
Vergoedingen niet WDS	1.303.668	1.259.675
Overige	649.180	761.792
Totaal	<u>16.255.633</u>	<u>16.802.246</u>

6.1.9. TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING

LASTEN

15. Personeelskosten

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
<i>De specificatie is als volgt :</i>		
Lonen en salarissen	131.329.240	131.448.835
Sociale lasten	20.975.269	20.034.643
Pensioenpremie	11.848.433	12.376.994
<i>Andere personeelskosten:</i>		
Studiekosten	1.140.564	1.077.743
Reiskosten woon/werk	2.058.923	3.595.018
Kosten outplacement	2.410.199	100.378
Kosten opleidingsinstituten	38.902	162.373
Wervingskosten	151.253	148.336
Geschenken	330.249	312.907
Overige	3.554.784	3.889.356
Sub-totaal	<u>173.837.816</u>	<u>173.146.583</u>
Personeel niet in loondienst	5.347.701	3.529.808
Totaal personeelskosten	<u>179.185.517</u>	<u>176.676.391</u>
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden	<u>2.937</u>	<u>2.946</u>
Aantal personeelsleden dat buiten Nederland werkzaam is	<u>0</u>	<u>0</u>

Toelichting

De personeelskosten zijn gestegen met € 2,5 miljoen. De belangrijkste oorzaak van deze stijging is de CAO-aanpassing van de lonen met 1,5% per 1 januari 2015. Daarnaast zijn de kosten van personeel niet in loondienst met name toege-
nomen als gevolg van het inhuren van tijdelijk personeel.

16. Afschrijvingen immateriële en materiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
- immateriële vaste activa	131.384	131.384
- materiële vaste activa	25.141.730	26.885.298
- financiële vaste activa	20.068	20.068
Totaal afschrijvingen	<u>25.293.182</u>	<u>27.036.750</u>

17. Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Kosten honorarium	<u>55.181.903</u>	<u>0</u>

Toelichting

Met ingang van 1 januari 2015 is er sprake van integrale tarieven. Dit heeft tot gevolg dat de honorariumkosten van de Bossche Specialisten Coöporatie (BSC) en de SOZ zijn opgenomen in de jaarrekening van het JBZ.

6.1.9. TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING

LASTEN

18. Overige bedrijfskosten

<i>De specificatie is als volgt :</i>	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	10.829.371	11.480.010
Algemene kosten	15.434.911	18.796.973
Patiëntgebonden kosten	71.799.116	68.441.245
Onderhoud en energiekosten:		
- Onderhoud	3.493.653	3.591.434
- Energie gas	489.883	504.596
- Energie stroom	1.487.418	1.531.285
- Energie transport en overig	371.585	333.283
Subtotaal	<u>5.842.539</u>	<u>5.960.598</u>
Huur en leasing	880.005	902.879
Dotaties en vrijval voorzieningen	2.476.000	3.039.570
Totaal bedrijfskosten	<u><u>107.261.942</u></u>	<u><u>108.621.275</u></u>

Toelichting

De patiëntgebonden kosten zijn hoofdzakelijk gestegen door een toename van de kosten van dure geneesmiddelen.
De algemene kosten zijn gedaald als gevolg van incidentele meevallers.

19. Financiële baten en lasten

<i>De specificatie is als volgt :</i>	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Rentebaten	-233.910	-61.322
Waardeveranderingen financiële vaste activa	-54.235	-22.891
Sub-totaal financiële baten	<u>-288.145</u>	<u>-84.213</u>
Rentelasten	<u>17.344.832</u>	<u>17.914.728</u>
Sub-totaal financiële lasten	<u>17.344.832</u>	<u>17.914.728</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u><u>17.056.687</u></u>	<u><u>17.830.515</u></u>

Toelichting

Dankzij de gunstige liquiditeitspositie zijn de rentebaten in het verslagjaar toegenomen. Het JBZ was gedurende het gehele jaar in staat deposito's aan te houden. De rentelasten zijn afgenomen dankzij de reguliere aflossingen op lang vreemd vermogen.

6.1.9. TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING

20. WNT-verantwoording 2015 Jeroen Bosch Ziekenhuis

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op het JBZ van toepassing zijnde regelgeving: € 229.043 en klasse J.

Het bezoldigingsmaximum in 2015 voor het JBZ is € 229.043. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Het individuele WNT-maximum voor de leden van Raad van Toezicht / Raad van Commissarissen bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen

Bedragen x € 1	H.P.J. Buiting, MA, MD, MHA	drs. M.B.P.M. Visser	prof. dr. W.J.M. Spaan	drs. P.M. Langenbach RC
Functie	Voorzitter RvB	Lid RvB	Voorzitter RvB	Lid RvB
Duur dienstverband in 2015	01/09 - 31/12	01/12 - 31/12	01/01 - 30/04	01/01 - 30/11
Omvang dienstverband (in fte)	1,00	1,00	1,00	1,00
Gewezen topfunctionaris?	Nee	Nee	Nee	Nee
Echte of fictieve dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja	Ja
Individueel WNT-maximum	76.557	19.453	75.302	209.590

Bezoldiging

Beloning	64.032	16.026	92.931	209.026
Belastbare onkostenvergoedingen	0	28	652	308
Beloningen betaalbaar op termijn	7.191	1.798	7.505	9.902
<i>Subtotaal</i>	<u>71.223</u>	<u>17.852</u>	<u>101.088</u>	<u>219.236</u>
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0	-366
Totaal bezoldiging	71.223	17.852	101.088	218.870

Gegevens 2014

Duur dienstverband in 2014			01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband in 2014 (in fte)				

Bezoldiging 2014

Beloning	0	0	220.801	206.544
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0	1.350	320
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	49.544	22.179
Totaal bezoldiging 2014	0	0	271.695	229.043
Individueel WNT-maximum 2014	0	0	229.043	229.043

Voor elke hierboven vermelde onverschuldigde betaling is een vordering ingesteld die is inbegrepen in de post "Nog te betalen salarissen" en afzonderlijk vermeld in de toelichting.

6.1.9. TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING

20. WNT-verantwoording 2015 Jeroen Bosch Ziekenhuis

Toelichting

1) De WNT kent een formeel overgangsrecht van vier jaar voor afspraken die zijn gemaakt vóór 1 januari 2013. Aangezien de afspraken met prof. dr. W.J.M. Spaan voor 1 januari 2013 gemaakt zijn, is het overgangsrecht van toepassing in 2015. Het overgangsrecht geldt echter niet voor de toegestane overschrijding van € 10.523 in verband met de reservering vakantietoeslag die betrekking heeft op 2014 en reeds in 2014 als bezoldigingscomponent in de WNT is verantwoord.

2) Bij drs. P.M. Langenbach RC is er sprake van een toegestane overschrijding van € 9.280 in verband met de reservering vakantietoeslag welke betrekking heeft op 2014 en reeds in 2014 in de WNT is verantwoord. Daarnaast is er sprake van een overschrijding van € 366 omdat de norm inzake de WNT gebaseerd is op het aantal dagen dat de functie is uitgevoerd en niet op basis van het aantal maanden. Het brutobedrag van € 366 is bij de heer Langenbach teruggevorderd en ontvangen.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen

Naam	prof. dr. R. van Schilfgaarde
Functie	Lid RvB
Duur dienstverband in 2015	01/02 - 31/07
Omvang dienstverband (in fte)	0,88
Gewezen topfunctionaris?	Nee
Echte of fictieve dienstbetrekking?	Nee
Langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	Nee

Individueel WNT-maximum **119.980**

Bezoldiging

Beloning	117.578
Belastbare onkostenvergoedingen	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0
<i>Subtotaal</i>	<u>117.578</u>
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0
Totaal bezoldiging	<u>117.578</u>

6.1.9. TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING

20. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Bezoldiging topfunctionarissen

Toezichthoudende topfunctionarissen

Bedragen x € 1	drs. P.M.J. Beckers	mw. dr. M.J.H. Paes	drs. A.L.M. Barendregt	drs. H.J. van Essen
Functie	Voorzitter RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT
Duur dienstverband in 2015	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Individueel WNT-maximum	34.356	22.904	22.904	22.904
Bezoldiging				
Beloning	26.700	17.800	17.800	17.800
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0	0
<i>Subtotaal</i>	<u>26.700</u>	<u>17.800</u>	<u>17.800</u>	<u>17.800</u>
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0	0
Totaal bezoldiging	26.700	17.800	17.800	17.800
Gegevens 2014				
Duur dienstverband in 2014	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband in 2014 (in fte)	1,00	1,00	1,00	1,00
Bezoldiging 2014				
Beloning	17.178	11.452	11.452	17.600
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0	0
Totaal bezoldiging 2014	17.178	11.452	11.452	17.600
Individueel WNT-maximum 2014	17.178	11.452	11.452	11.452

6.1.9. TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING

20. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Bezoldiging topfunctionarissen

Toezichthoudende topfunctionarissen

Bedragen x € 1	prof. dr. J. Legemaate	mw. drs. E.A.P.M. Thewessen, arts	drs. H.H.J. Bol
	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT
Duur dienstverband in 2015	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Individueel WNT-maximum	22.904	22.904	22.904
Bezoldiging			
Beloning	17.800	17.800	17.800
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0
<i>Subtotaal</i>	<i>17.800</i>	<i>17.800</i>	<i>17.800</i>
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0
Totaal bezoldiging	17.800	17.800	17.800
Gegevens 2014			
Duur dienstverband in 2014	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband in 2014 (in fte)	1,00	1,00	1,00
Bezoldiging 2014			
Beloning	11.452	11.900	11.430
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0
Totaal bezoldiging 2014	11.452	11.900	11.430
Individueel WNT-maximum 2014	11.452	11.452	11.452

Toelichting

De WNT kent een formeel overgangsrecht van vier jaar voor afspraken die zijn gemaakt vóór 1 januari 2013. Aangezien de afspraken met mw. drs. E.A.P.M Thewessen en drs. H.J. van Essen voor 1 januari 2013 gemaakt zijn is het overgangsrecht op deze functionarissen van toepassing in 2014. In 2015 is er geen sprake van overschrijding van het individuele WNT-maximum.

6.1.9. TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING

21. Honoraria accountant

De honoraria van de accountant over 2015 zijn als volgt:

1 Controle van de jaarrekening	97.000	146.000
2 Overige controlewerkzaamheden	0	27.000
3 Fiscale advisering	0	131.000
4 Niet-controlediensten	0	1.000
Totaal honoraria accountant	<u>97.000</u>	<u>305.000</u>

Bovenstaande honoraria betreffen de werkzaamheden die bij de stichting zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in artikel 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort. Deze honoraria hebben betrekking op het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar 2015, ongeacht of de werkzaamheden reeds gedurende het boekjaar zijn verricht.

22. Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de instelling, haar deelnemingen en hun bestuurders en leidinggevende functionarissen.

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

De bezoldiging van de bestuurders en toezichthouders is opgenomen onder punt 20.

6.1.10 ONDERTEKENING DOOR BESTUURDERS EN TOEZICHTHOUDERS

Bestuur:

H.P.J. Buiting, MA, MD, MHA

drs. M.B.P.M. Visser

Toeziçhthouders:

drs. P.M.J. Beckers

drs. H.H.J. Bol

drs. A.L.M. Barendregt

mw. drs. A. Mosman RA

prof. mr. J. Legemaate

mw. drs. E.A.P.M. Thewessen, arts

mw. dr. M.J.H. Paes

6.2 OVERIGE GEGEVENS

6.2 OVERIGE GEGEVENS

6.2.1 Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

De Raad van Bestuur van Stichting Jeroen Bosch Ziekenhuis heeft de jaarrekening 2015 vastgesteld in de vergadering van 19 mei 2016.

De Raad van Toezicht van de Stichting Jeroen Bosch Ziekenhuis heeft de jaarrekening 2015 goedgekeurd in de vergadering van 24 mei 2016.

6.2.2 Statutaire regeling resultaatbestemming

In de statuten zijn geen bepalingen opgenomen omtrent de beschikking over het behaalde resultaat.

6.2.3 Resultaatbestemming

Het resultaat wordt verdeeld volgens de resultaatverdeling in de resultatenrekening.

6.2.4 Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen belangwekkende gebeurtenissen na balansdatum te vermelden.

6.2.5 Nevenvestigingen

Het JBZ heeft geen nevenvestigingen.

6.2.6 Controleverklaring

Wij verwijzen naar de hierna opgenomen verklaring.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van bestuur en de raad van toezicht van Stichting Jeroen Bosch Ziekenhuis

Verklaring over de jaarrekening 2015

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in dit verslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Jeroen Bosch Ziekenhuis op 31 december 2015 en van het resultaat over 2015 in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi.

Wat wij hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit Jaarrekening opgenomen jaarrekening 2015 van Stichting Jeroen Bosch Ziekenhuis te 's-Hertogenbosch ('de stichting') gecontroleerd. De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2015;
- de winst-en-verliesrekening over 2015;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is de Regeling verslaggeving WTZi.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het controleprotocol WNT vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Jeroen Bosch Ziekenhuis zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Ref.: e0380987

**PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Newtonlaan 205, 3584 BH Utrecht, Postbus 85096,
3508 AB Utrecht, T: 088 792 00 30, F: 088 792 95 08, www.pwc.nl**

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponneerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van klassenindeling

In overeenstemming met het controleprotocol WNT hebben wij het bezoldigingsmaximum WNT zoals bepaald en verantwoord door Stichting Jeroen Bosch Ziekenhuis als uitgangspunt gehanteerd voor onze controle en hebben wij geen werkzaamheden verricht op de totstandkoming van dit bezoldigingsmaximum.

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur en de raad van toezicht

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi, alsmede voor het opstellen van het bestuursverslag in overeenstemming met de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 655 'Zorginstellingen', en voor
- een zodanige interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de raad van bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet de raad van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De raad van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheid voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Ons controleoordeel beoogt een redelijke mate van zekerheid te geven dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Verklaring betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde vereisten

Verklaring betreffende het bestuursverslag en de overige gegevens

Wij vermelden op basis van de wettelijke verplichtingen onder Titel 9 Boek 2 BW (betreffende onze verantwoordelijkheid om te rapporteren over de overige gegevens) en op basis van onze toets van de verenigbaarheid van het bestuursverslag met de jaarrekening:

- dat wij geen tekortkomingen hebben geconstateerd naar aanleiding van het onderzoek of de ingevolge artikel 2 Regeling verslaggeving WTZi vereiste overige gegevens zijn toegevoegd.
- dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Utrecht, 31 mei 2016
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend drs. A. Hakbijl RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2015 van Stichting Jeroen Bosch Ziekenhuis

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het controleprotocol WNT, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de raad van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

'S-HERTOGENBOSCH

Bezoekadres

Henri Dunantstraat 1
5223 GZ 's-Hertogenbosch

Postadres

Postbus 90153
5200 ME 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 553 20 00

BOXTEL

Bezoekadres

Liduinahof 35
5281 AD Boxtel

Postadres

Postbus 10100
5280 GA Boxtel
Telefoon (073) 553 20 00

NIEUWKUIJK

Bezoek- en postadres

Middelweg 2a
5253 CA Nieuwkuijk
Telefoon (073) 553 26 00

ROSMALEN

Bezoek- en postadres

De Hoef 90
5242 CN Rosmalen
Telefoon (073) 553 35 30

ZALTBOMMEL

Bezoek- en postadres

Kerkstraat 2
5301 EH Zaltbommel
Telefoon (073) 553 35 70

Bezoek- en postadres

Gamerschestraat 32a
5301 AS Zaltbommel
Telefoon (073) 553 26 00